

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Sihtasutus Kuressaare Haigla
haigla@saarehaigla.ee
Aia tn 25
93815 Kuressaare
Registrikood: 90004059

30.10.2023 nr 11.2-55/23/1268

VAIDEOTSUS

Tuginedes perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi STS) § 51 lõigetele 2 ja 3, tervise- ja tööministri 14.06.2021 käskkirjaga nr 74 „Haiglavõrgu arengukava haiglate infrastruktuuri investeringud“ kinnitatud toetuse andmise tingimuste (edaspidi TAT) punktile 7.10 ning haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 85 punktile 4 ja kooskõlas HMS §-iga 59, **Riigi Tugiteenuste Keskus**

otsustab:

jätta Sihtasutus Kuressaare Haigla vaie rahuldamata ning Riigi Tugiteenuste Keskuse 06.09.2023 otsus nr 11.1-12/23/1127 kehtetuks tunnistamata.

Käesoleva vaideotsusega mitte nõustumisel võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 47 lõike 2 kohaselt 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates.

1. Vaide läbivaatamise alus ning vaide esitaja taotlus

Riigi Tugiteenuste Keskus vaatab vaide läbi STS § 51 lõigete 2 ja 3 ning TAT punkti 7.10 alusel.

Sihtasutus Kuressaare Haigla (edaspidi ka vaide esitaja või toetuse saaja) esitas 05.10.2023 rakendusüksusele vaide, milles palub tunnistada Riigi Tugiteenuste Keskuse 06.09.2023 otsus nr 11.1-12/23/1127 (edaspidi ka finantskorrektsiooni otsus või FKO) kehtetuks ja lõpetada otsuses välja toodud asjaolude suhtes menetlus.

2. Asjaolud

Tervise- ja tööminister kinnitas 14.06.2021 käskkirjaga nr 74 TAT-i, mille kohaselt toetatakse Sihtasutus Kuressaare Haigla projekti „SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafi soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine“ nr 2014-2020.15.02.21-0006 (edaspidi projekt).

Toetuse saaja viis projekti raames läbi riigihanke viitenumbri 243498 „Magnetresonantstomograafi ostmise“ (edaspidi hange nr 243498) ja riigihanke viitenumbri 250554 „MRT ruumide väljahitamine“ (edaspidi hange nr 250554).

Riigi Tugiteenuste Keskus kontrollis, kas kõnealused hanked on läbi viidud kooskõlas riigihangete seaduses sätestatuga ning tegi 06.09.2023 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.1-12/23/1127, millega tuvastas, et Sihtasutus Kuressaare Haigla ei ole hanke nr 243498 ja hanke nr 250554 läbiviimisel järginud riigihangete seaduses (edaspidi RHS) sätestatud nõudeid.

RTK tuvastas, et toetuse saaja on hankes nr 250554 seadnud nõutust lühema pakkumuste esitamise tähtaja ning hankes nr 243498 muutnud selgitustega riigihanke alusdokumente, seadnud ebaselged hanketingimused ja tunnistanud vastavaks mittevastava pakkumuse. Seetõttu kohaldas rakendusüksus finantskorrektsiooni (hanke nr 243498 osas 25% ja hanke nr 250554 osas 5%) ning luges mitteabikõlblikuks kuluks 263 800 eurot.

3. Vaide põhjendused

Vaide esitaja vaidleb finantskorrektsiooni otsusele täies ulatuses vastu. Vaide esitaja hinnangul on finantskorrektsiooni otsuses sisalduvad järeldused ebaõiged ja põhjendamatud.

Hanke nr 250554 osas märgib vaide esitaja, et korraldatud on avatud hankemenetlus ning rakendusüksus ei saa väita, et valitud on vale hankemenetluse liik. Vaide esitaja on seisukohal, et vastavalt RHS § 93 lg 1 punktile 1 ei või avatud hankemenetluses olla pakkumuste esitamise tähtaeg lühem kui 15 päeva ning projekti abikõlblikkuse perioodi arvestades võimaldas RHS § 93 lõige 2 kiireloomuliste asjaolude tõttu tähtaegasid lühendada. Samuti väidab vaide esitaja, et FKO-s ei ole arvestatud toetuse saaja selgitustega. Vaide esitaja on seisukohal, et puuduvad 3 päeva pakkumuse esitamise tähtaja lühendamisel on ebaoluline ning tegemist ei ole olulise rikkumisega.

Hanke nr 243498 osas märgib vaide esitaja, et selgituste andmisega ei ole muudetud riigihanke alusdokumente. Vaide esitaja on seisukohal, et pakkuja poolt pakutud lahendus patsiendi positsioneerimiseks 3D kaamerate abil on samaväärne tehnilises kirjelduses nõutud omadusega patsiendi positsioneerimiseks laserite abil. Samuti selgitab vaide esitaja, et 3D kaameraga lahendus on täpsem ja patsiendi positsioneerimine kiirem ehk tegemist on hankijale parema lahendusega.

Samuti hanke nr 243498 osas märgib vaide esitaja, et seatud ei ole ebaselgeid hanketingimusi. Vaide esitaja selgitab, et garantiijärgse hoolduse otsustab hankija garantiiperioodi lõpus. Kõik pakkujad said garantiijärgse hooldusega seotud tingimustest aru ja täiendavaid küsimusi selle kohta ei esitatud. Samuti jääb vaide esitajale arusaamatuks rakendusüksuse seisukoht ja õiguslik põhjendus FKO punktis 2.2.2, kus rakendusüksus on seisukohal, et „toetuse saaja ei ole järginud RHS § 98 lõikest 1 tulenevat tingimust ja RHS § 3 punktist 2 ja punktist 3 tulenevaid üldpõhimõtteid ning on seega rikkunud talle pandud kohustust järgida riigihangete seadust. Samuti on toetuse saaja rikkunud meetme määruse § 17 pandud kohustust järgida õigusakte.“. Vaide esitaja hinnangul ei selgu FKO-st rikkumine. Vaide esitaja leiab, et RÜ on asunud ka ise seisukohale, et rikkumise puudumisel ei ole võimalik väita, kas hanke nr 243498 tulemus oleks olnud teistsugune. Vaide esitaja toob välja, et garantiijärgset hooldust ei rahastata projektist, mistõttu ei saa RÜ hinnata garantiijärgse hoolduse rahalist mõju ja koostada selle põhjal FKO-d.

Veel märgib vaide esitaja hanke nr 243498 osas, et vastavaks ja edukaks tunnistati pakkuja, kes vastas kõigile vastavustingimustele. Vastav otsus oli sisuline ja õige ning kooskõlas kehtiva õiguse, õiguspraktika ja riigihanke alusdokumentide vastavustingimuse sisuga.

Vaide esitaja on seisukohal, et FKO koostamisel ei ole nõuetekohaselt teostatud kaalutusõigust ega järgitud proportsionaalsuse põhimõtteid. Väidetavatele rikkumistele omistatud finantskorrektsiooni määr on selgelt ebaproportsionaalne.

4. RTK seisukohad

Vastavalt STS § 51 lõikele 1 ning kooskõlas HMS §-ga 83 kontrollitakse vaiet läbi vaadates haldusakti andmise õiguspärasust ja otstarbekust. HMS § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

Vaide lahendaja hinnangul on rakendusüksus vaidlustatud otsuses selgitanud selle andmise õiguslikke aluseid ning täitnud põhjendamiskohustuse vajalikul määral. FKO-st nähtub, et järgitud on vorminõudeid. FKO on antud pädeva haldusorgani poolt kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne ning kaalutusvigadeta. Seega on vaidlustatud otsus õiguspärane ning tuleb jätta jõusse.

Hange nr 250554

Vaide lahendaja kontrollis muuhulgas FKO õiguspärasust hanke nr 250554 tuvastatud rikkumise osas. Esmalt märgib vaide lahendaja, et hanke nr 250554 osas on läbi viidud avatud hankemenetlusena ehitustööde tellimiseks. Rakendusüksus ei ole FKO-s väitnud, et toetuse saaja on hanke nr 250554 osas valinud vale hankemenetluse liigi. FKO-s tuvastati, et toetuse saaja on kõnealuses hankes seadnud nõutust lühema pakkumuste esitamise tähtaja. Pakkumuste esitamiseks jäeti 22 päeva, kuigi vastavalt RHS § 93 lg 1 punktile 3 oleks pidanud minimaalne pakkumuste esitamise tähtaeg olema 25 päeva.

Vaide lahendaja selgitab, et hanke nr 250554 puhul ei ole võimalik kohaldada RHS § 93 lg 1 punkti 1 ning RHS § 93 lõike 2 regulatsiooni. RHS § 93 lg 1 punkt 1 sätestab pakkumuste esitamise minimaalsed tähtajad juhul, kui tegemist ei ole ehitustööde hankelepinguga. Hanke nr 250554 puhul oli tegemist ehitustööde tellimisega. Seega pidi toetuse saaja lähtuma pakkumuste esitamise tähtaja seadmisel RHS § 93 lg 1 punktist 3, mis sätestab minimaalse tähtaja pakkumuse esitamiseks ehitustööde hankelepingu puhul. RHS § 93 lg 2 võimaldab lühendada teatud juhtudel RHS § 93 lg 1 punktides 2, 4, 5 ja 6 nimetatud tähtaegu. Kuivõrd pakkumuste esitamise tähtaja seadmisel pidi lähtuma RHS § 93 lg 1 punktist 3, ei olnud pakkumuste esitamise tähtaegu võimalik RHS § 93 lõike 2 alusel lühendada.

Vaide lahendaja kontrollis, et FKO eelnõu on saadetud toetuse saajale ärakuulamiseks. Toetuse saaja on esitanud oma arvamuse FKO eelnõu osas ning RÜ on peale toetuse saaja ärakuulamist jäänud oma esialgse seisukoha juurde, mis kajastub ka FKO-s.

Vaide lahendaja ei nõustu vaide esitaja seisukohaga, mille kohaselt pakkumuse esitamise tähtaja lühendamine 3 päeva võrra on ebaoluline rikkumine. Minimaalsete pakkumuse esitamise tähtaegade sätestamine riigihangete seaduses tagab selle, et pakkujatel oleks piisav aeg pakkumuste koostamiseks. Seega on rakendusüksus jõudnud FKO-s õigesti järeldusele, et pakkumuste esitamiseks nõutust lühema tähtaja andmine rikub konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtet ning tegemist on RHS § 93 lg 1 punktis 3 sätestatud nõuete rikkumisega.

Hange nr 243498

Vaide lahendaja kontrollis FKO õiguspärasust hanke nr 243498 tuvastatud rikkumiste osas. Rakendusüksus on jõudnud FKO-s õigesti järeldusele, et toetuse saaja on selgituste andmisega muutnud riigihanke alusdokumente. RHS § 46 lõike 3 kohaselt ei tohi riigihanke alusdokumentide kohta esitatavad selgitused või selgitamist võimaldavad dokumendid sisaldada uut teavet, ilma milleta ei ole pakkumuste esitamine võimalik või muutuksid juba esitatud pakkumused riigihanke alusdokumentidele mittevastavaks või muutuks nende sisu. Selgituste ja selgitamist võimaldavate

dokumentide alusel on keelatud riigihanke alusdokumente muuta. Käesoleval juhul lisati selgituste andmisega tingimus, mille kohaselt võis pakutav seade kasutada patsiendi positsioneerimiseks 3D kaameraid. Seejuures ei ole oluline, kas hankija jaoks on kõnealune tingimus samaväärne tehnilises kirjelduses nõutud tingimusega (patsiendi positsioneerimine laserite abil) või hankijale parem lahendus. Riigihanke õiguspäraseks läbiviimiseks tuleb tehniline kirjeldus sätestada riigihanke alusdokumentides. Selgituste alusel ei ole lubatud riigihanke alusdokumente muuta. Seega on rakendusüksus jõudnud FKO-s õigesti järeldusele, et toetuse saaja on hanke nr 243498 läbiviimisel rikkunud muutnud selgituste andmisega riigihanke alusdokumente ning ei ole seega lähtunud RHS § 46 lõikest 3.

Rakendusüksus on tuvastanud FKO-s õigesti, et toetuse saaja on hankes nr 243498 seadnud ebaselgeid hanketingimusi. Riigihanke alusdokumentide osade erinev sõnastus garantijärgse hoolduse tellimise osas ei võimalda üheselt aru saada, kas hankija kindlasti soovib või ainult jätab võimaluse garantijärgse hoolduse tellimiseks. Siinjuures pole oluline, et garantijärgset hooldust ei rahastata projektist, kuivõrd ebaselge tingimus riigihanke alusdokumentide erinevates osades võis omada mõju juba pakkumuste esitamisel ja pakkujate ringi kujunemisel ning omab seega mõju kogu riigihanke läbiviimise õiguspärasusele. Vaide lahendaja möönab, et vaide esitaja on õigesti välja toonud vale viite FKO punktis 2.2.2, mille kohaselt on rakendusüksus jõudnud järeldusele, et toetuse saaja ei ole järginud RHS § 98 lõikest 1 tulenevat tingimust. Samas on vaide lahendaja seisukohal, et kõnealuse vale viite tagajärjeks ei ole kogu haldusakti mitteõiguspärasus, sest FKO-s on välja toodud ka korrektne säte, mille vastu on eksitud – RHS § 3 punkt 2 ja punkt 3. Nimetatud sätetest tulenevad pakkujate võrdse kohtlemise, riigihankes seatavate piirangute proportsionaalsuse, asjakohasuse ja põhjendatuse ning konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtted.

Vaide lahendaja asub seisukohale, et rakendusüksus on jõudnud FKO-s õigesti järeldusele, et hankes nr 243498 on vastavaks ja edukaks tunnistatud pakkumus, mis ei vastanud riigihanke alusdokumentidele. Hanke tehnilise kirjelduse kohaselt tuli pakkuda seadet, mis on varustatud laseritega. Eduka pakkuja seadmel laserid puuduvad, selle asemel on seadmel patsiendi positsioneerimiseks 3D kaamerad. Seega on rakendusüksus õigesti tuvastanud, et hankija on rikkunud RHS § 114 lõikest 2 tulenevat kohustust lükata tagasi pakkumus, kui see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele.

Kaalutusõiguse ja proportsionaalsuse kontroll

Vaide lahendaja kontrollis, kas FKO koostamisel on kaalutusõigus teostatud nõuetekohaselt ning kohaldatud finantskorrektsiooni määrasid õigesti. STS § 45 lg 1 punkti 3 kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust. STS § 46 lõike 1 alusel kui finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt võimalik selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et kohustuse või nõude täitmata jätmine töö kaasa rahalise mõju, siis vähendatakse toetust Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi ühendmäärus) sätestatud ulatuses.

Hanke nr 250554 rikkumise osas on rakendusüksus kohaldanud finantskorrektsiooni määra 5% ühendmääruse § 22¹ lg 1 p-s 4 toodud alusel. Nimetatud sätte kohaselt kui pakkumuste või taotluste esitamise miinimumtähtaeg on nõutust lühem vähem kui 30 protsenti, kohaldatakse hankelepingule viieprotsendilist finantskorrektsiooni määra. Seega on rakendusüksus kohaldanud

hanke nr 250554 osas finantskorrektsiooni määra vastavalt rikkumise sisule ning ühendmääruse § 22¹ lg 1 punktile 4.

Hanke nr 243498 rikkumiste osas on rakendusüksus kaalunud iga rikkumise osas eraldi sellele rikkumisele kohalduvat finantskorrektsiooni määra ning kohaldanud hankele tervikuna finantskorrektsiooni määra 25% ühendmääruse § 22³ lõikes 5 toodud alusel. Nimetatud sätte kohaselt kui riigihanke alusdokumentides ei ole avaldatud kohaldatud kvalifitseerimise tingimusi või pakkumuste hindamise kriteeriume ja neile antud suhtelisi osakaale või kui pärast pakkumuste avamist on muudetud või kohaldatud valesti riigihanke alusdokumentides avaldatud kvalifitseerimise tingimust või tehnilist kirjeldust, kohaldatakse hankelepingule 25-protsendilist finantskorrektsiooni määra. Ühendmääruse § 21 lõike 3 alusel kui ühes hankes tuvastatakse enam kui üks rikkumine, mille mõju ei ole võimalik hinnata või selle hindamine on ebamõistlikult aja- või ressursimahukas, siis sama hanke erinevate rikkumiste korral rakendatakse suurimat finantskorrektsiooni määra. Seega on rakendusüksus kohaldanud hanke nr 243498 osas finantskorrektsiooni määra vastavalt rikkumise sisule ning ühendmääruse § 22³ lõikele 5 ja kooskõlas ühendmääruse § 21 lõikega 3.

Rakendusüksus on finantskorrektsiooni otsuses õigesti lähtunud ühendmäärusest, mille kohaselt ühendmääruse 22¹ lg 1 punktis 4 ning § 22³ lõikes 5 nimetatud rikkumistele on sätestatud konkreetne kohalduv finantskorrektsiooni määr. Kaalutlusõigus on teostatud juba ühendmääruses rikkumisele kohalduva finantskorrektsiooni määra sätestamisel.

Eelnevast tulenevalt jääb RTK vaidlustatud otsuses esitatud seisukohtade juurde ning leiab, et FKO kehtetuks tunnistamine vades esitatud andmetel ei ole põhjendatud.

5. Ilmsete ebatäpsuste parandamine finantskorrektsiooni otsuses

Vaide lahendaja kontrollis vaidlustatud otsuse õiguspärasust ja tuvastas selles ilmseid ebatäpsusi. Haldusmenetluse seaduse § 59 kohaselt parandab haldusorgan seadusega haldusakti muutmiseks ettenähtud menetluskorda järgimata haldusaktis kirjavea ja muu ilmse ebatäpsuse, mis ei mõjuta haldusakti sisu. Haldusorgan teeb haldusakti parandamise teatavaks haldusakti adressaadile. Vaide lahendaja asub seisukohale, et FKO-s tuvastatud ebatäpsused ei mõjuta vaidlustatud otsuse õiguspärasust, kuivõrd need ei muuda otsuse sisu, kuid selguse huvides tuleb ebatäpsused parandada. Seega parandab RTK käesolevaga finantskorrektsiooni otsuses esinenud ilmsed ebatäpsused lähtudes HMS §-ist 59 järgmiselt:

5.1. Muuta FKO pealkiri ja sõnastada see järgmiselt:

„OTSUS finantskorrektsiooni tegemise kohta“;

5.2. Muuta FKO sissejuhatava osa esimene lause ja sõnastada see järgmiselt:

„Riigi Tugiteenuste Keskus (registrikood: 70007340; edaspidi rakendusüksus) teeb meetme „Tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamine ja tervishoiu kriisideks valmisoleku tagamine“ raames otsuse Sihtasutusele Kuressaare Haigla (edaspidi toetuse saaja) projekti „SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafi soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine“ (projekti nr 2014-2020.15.02.21-0006; edaspidi projekt) osas.“;

5.3. Muuta FKO sissejuhatava osa teine lause ja sõnastada see järgmiselt:

„Rakendusüksus tuvastas projekti kulude kontrollimisel, et toetuse saaja ei ole riigihanke viitenumbri 243498 „Magnetresonantstomograafi ostmine“ (edaspidi hange nr 243498) ja riigihanke viitenumbri 250554 „MRT ruumide väljaehitamine“ (edaspidi hange nr 250554) läbiviimisel järginud riigihangete seaduses (edaspidi RHS) sätestatud nõudeid, mistõttu kohaldab

rakendusüksus antud rikkumistega seotud kulude osas finantskorrektsiooni ning **loeb mitteabikõlblikuks kuluks 263 800 eurot.**“;

5.4. Muuta FKO punkti 2.2.2. viies lõik ja sõnastada see järgmiselt:

„Tulenevalt eeltoodust on rakendusüksus seisukohal, et toetuse saaja ei ole järginud RHS § 3 punktist 2 ja punktist 3 tulenevaid üldpõhimõtteid ning on seega rikkunud talle STS § 26 lõikega 1 pandud kohustust järgida riigihangete seadust.“.

5.5. Muuta FKO punkti 3 viimast lõiku ja sõnastada see järgmiselt:

„Vastavalt STS § 46 lõikele 3 väheneb projekti eelarve vähendatava toetuse ulatuses vastavalt toetuse andmise tingimuste käskkirjas kehtivale proportsioonile. Eelarve vähendab rakendusasutus.“;

5.6. Muuta FKO punkti 5 alapunkti 4 ja sõnastada see järgmiselt:

„4. teha rakendusasutusele ettepanek vähendada projekti eelarvet vähendatava toetuse ulatuses vastavalt toetuse andmise tingimuste käskkirjas kehtivale proportsioonile.“.

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmo Merila
peadirektori asetäitja

Koostaja: Heli Simson
663 8210
heli.simson@rtk.ee